VERKIEZINGSKRANT

woensdag 20 maart 2019

GEWONE TAAL

PROVINCIALE STATENVERKIEZINGEN & WATERSCHAPSVERKIEZINGEN

STEM OOK!

Bepaal mee wie beslist over jouw provincie en jouw waterschap.

Woensdag 20 maart 2019 zijn de verkiezingen voor Provinciale Staten en voor waterschappen.

ProDemos
Huis voor democratie en rechtsstaat

STICHTING LEZEN & SCHRIJVEN

WAT DOET DE PROVINCIE?

**De Provinciale Staten regelen veel in de provincie.
Bijvoorbeeld:**

RUIMTE: WAT KOMT WAAR
De provincie beslist waar woningen, wegen en natuurgebieden komen

De provincie bepaalt waar boeren een bedrijf mogen starten.
En maakt regels waar boeren zich aan moeten houden.

De provincie bepaalt waar windmolens komen.

STREEKBUSSEN
De provincie regelt dat er bussen rijden tussen gemeenten.
En waar de bushaltes zijn.

PROVINCIALE WEGEN
Rij je wel eens over een N-weg?
De provincie zorgt voor deze provinciale wegen.

REGIONALE OMROEP
Elke provincie heeft een eigen omroep.
De provincie betaalt mee aan de regionale omroep.
Zo kan iedereen nieuws uit zijn eigen provincie horen en zien.

NATUUR EN WATER
De provincie maakt dijken hoger om overstromingen te voorkomen.
Provincies doen dit samen met de waterschappen.
Samen zorgen ze ook voor gezond zwemwater in meren en plassen.
En de provincie zorgt voor natuurgebieden.

TWEE VERKIEZINGEN

20 MAART

Op woensdag 20 maart 2019 zijn er twee verkiezingen:

1 Provinciale Statenverkiezingen

Ben je 18 jaar of ouder?

Ben je officieel Nederlands?

Dan mag je stemmen
bij de Provinciale Statenverkiezingen
in jouw provincie.

2 Waterschapsverkiezingen

Ben je 18 jaar of ouder?

Ben je officieel Nederlands
of heb je een geldige verblijfsvergunning?

Dan mag je stemmen
bij de waterschapsverkiezingen
in jouw waterschap.

WAAROM STEMMEN?

JOUW STEM IS BELANGRIJK

**In Nederland bepaal ook jij wie beslist.
Met jouw stem kies jij wie in de Provinciale Staten komt.
En je kiest ook wie in het bestuur van jouw waterschap komt.**

‘Natuurlijk is het belangrijk om te stemmen. Als je dat niet doet, kun je niet meebeslissen wat er gebeurt.’

GRADDIE

‘Ik ga stemmen voor de provincie en voor het waterschap. Het gaat over woningen en zorgen voor het landschap. Zo kun je de politiek beïnvloeden.’

AHMED

‘In 2017 heb ik voor het eerst van mijn leven mijn stem uitgebracht. Ik durfde dit nooit te doen. Het voelt goed dat ik het eindelijk heb gedaan.’

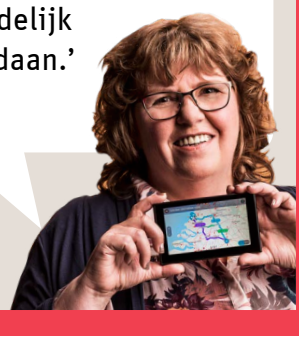

MARINA

‘Ik vind stemmen belangrijk. Politiek gaat over je eigen omgeving en hoe ze het geld verdelen. Daar wil ik over mee-beslissen.’

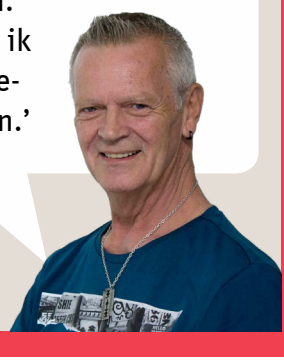

JOHAN

WAT DOET HET WATERSCHAP?

**Er zijn 21 waterschappen in Nederland.
Zij zorgen voor schoon en genoeg water
en dat Nederland niet overstroomt.**

Waterschappen beslissen bijvoorbeeld over:

- Hoe voorkomen we overstromingen?
- Hoe maken we het rioolwater schoon?
- Is de dijk stevig genoeg?
- Hoe houden we het water in meren en sloten schoon?

OP WIE GA IK STEMMEN?

KIES DE PARTIJ DIE HET BEST BIJ JOUW IDEEËN PAST

Een paar tips:

WAT WILLEN POLITIEKE PARTIJEN? GA OP ZOEK!

Bekijk **plannen** van politieke partijen op hun website of bijvoorbeeld op Facebook of Instagram.

Stel **vragen** aan politieke partijen.
Stuur een mail of bel.
Het mailadres en het telefoonnummer staat op hun website.

Leden van politieke partijen delen folders uit **op straat**.
Of ze komen langs de deur.
Je kunt ze alles vragen.
Soms zijn er **verkiezingsbijeenkomsten** in de buurt. Daar kun je gratis naartoe.

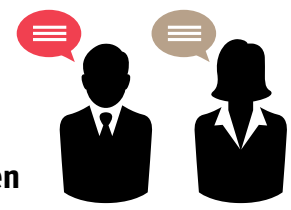

Kijk of luister naar de **regionale omroep**, bijvoorbeeld naar een verkiezingsdebat.
Daar vertellen politieke partijen welke plannen ze hebben.

PRAAT MET ANDERE MENSEN: JE FAMILIE, VRIENDEN OF BUREN

Vraag voor welke politieke partij zij kiezen.
En voor welke politieke partij niet.
En waarom.
Iedereen mag helemaal zelf kiezen op welke partij hij of zij stemt.

GEBRUIK EEN STEMHULP

Veel provincies hebben een stemhulp, bijvoorbeeld de StemWijzer.
Kijk op de website van je provincie.
Ga naar de stemhulp van je provincie.
Hier geef je jouw mening over onderwerpen.
Daarna zie je hoe vaak de politieke partijen het met jou eens zijn.

Alle waterschappen hebben ook een stemhulp.
Kijk op de website van je waterschap.
Of kijk op mijnstem.nl.

OP WELKE PERSOON STEM JE?

De meeste mensen stemmen op de nummer 1 van een partij. Dat is de lijsttrekker.
Je kunt ook stemmen op iemand anders van de lijst.
Bijvoorbeeld speciaal omdat het een vrouw of een jongere is. Of omdat het iemand is die je kent.

STEMMEN: HOE DOE JE DAT?

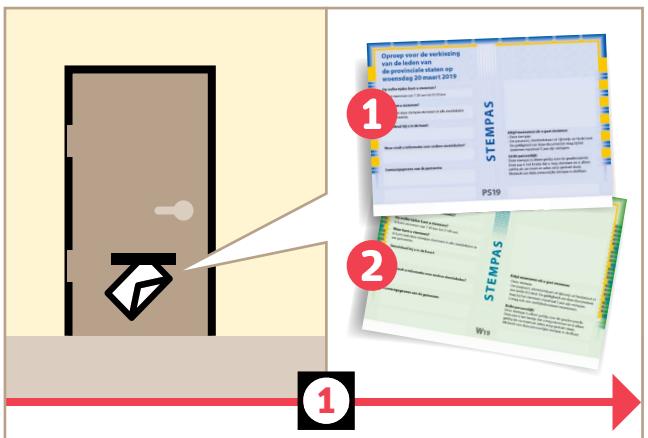

1

JE KRIJGT 2 STEMPASSEN THUIS

De gemeente stuurt je 2 stempassen en 2 kandidatenlijsten:

1. voor de Provinciale Statenverkiezingen
2. voor de waterschapsverkiezingen

Op de stempassen staat welk stembureau het dichtst bij jouw huis is.

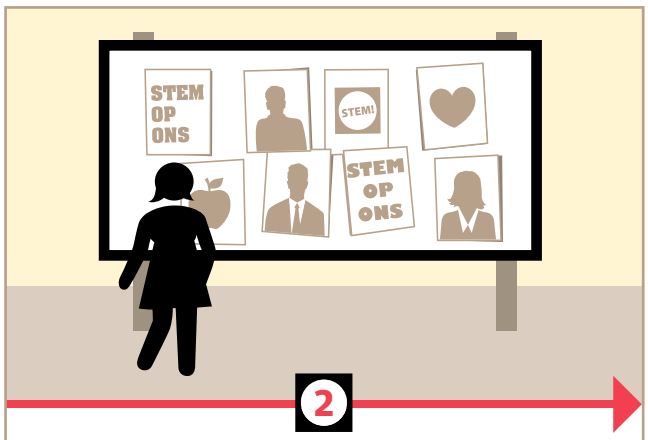

2

KIES EEN POLITIEKE PARTIJ

Je ziet op de 2 kandidatenlijsten welke partijen meedoen aan de verkiezingen.

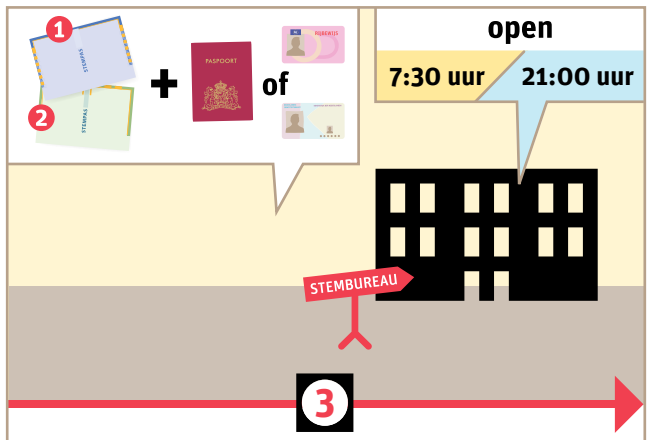

3

GA NAAR HET STEMBUREAU

Ga op woensdag 20 maart 2019 met je 2 stempassen naar het stembureau.
Neem ook je paspoort of rijbewijs of identiteitskaart mee.
Je kunt hiermee stemmen als het geldig is.
Je mag er ook nog mee stemmen als het maximaal 5 jaar verlopen is.

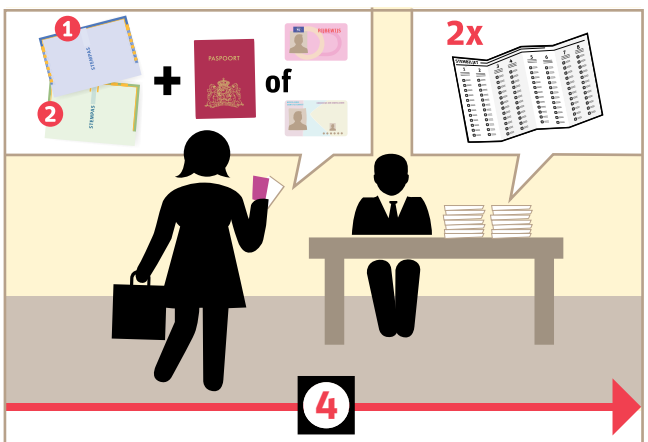

4

LEVER JE 2 STEMPASSEN IN

Geef je 2 stempassen aan de mensen van het stembureau.

Laat ook je paspoort of rijbewijs of identiteitskaart zien.

De mensen van het stembureau controleren je 2 stempassen en wie je bent.

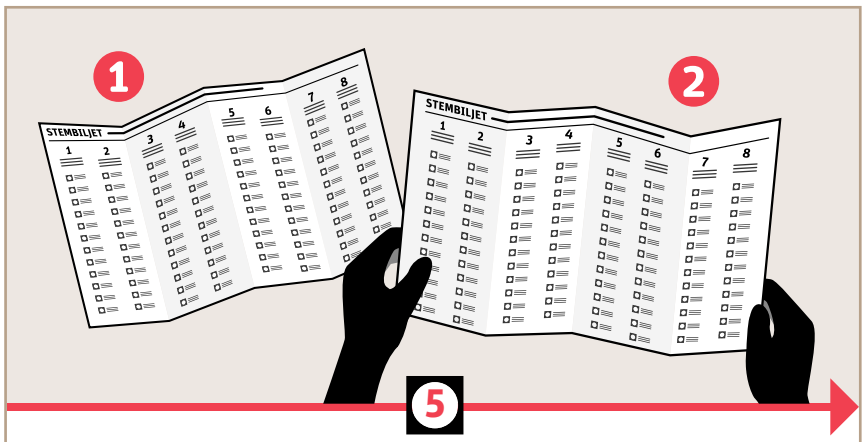

5

JE KRIJGT 2 STEMBILJETTEN

1. voor de Provinciale Statenverkiezingen
2. voor de waterschapsverkiezingen

Op de stembiljetten staan de politieke partijen die meedoen aan de verkiezingen.
De mensen op wie je kunt stemmen staan ook op het stembiljet, bij hun politieke partij.

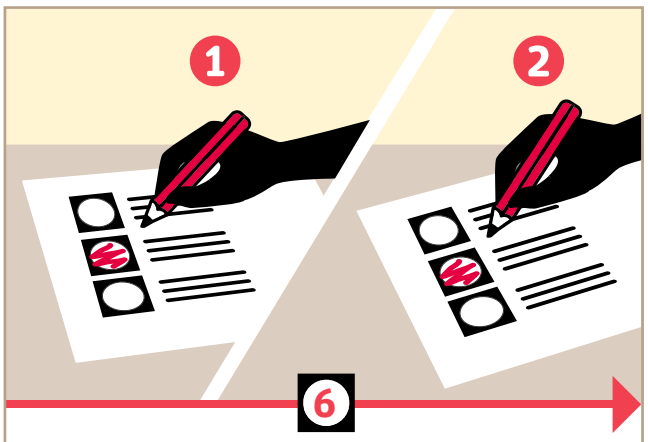

6

KLEUR ÉÉN VAKJE ROOD OP ELK STEMBILJET

Ga een stemhokje in met de 2 stembiljetten. Dat doe je alleen. Niemand mag meekijken als je stemt. In het stemhokje ligt een rood potlood. Zoek op elk stembiljet de naam van de persoon op wie jij wilt stemmen. Kleur op elk stembiljet het vakje voor deze naam rood.

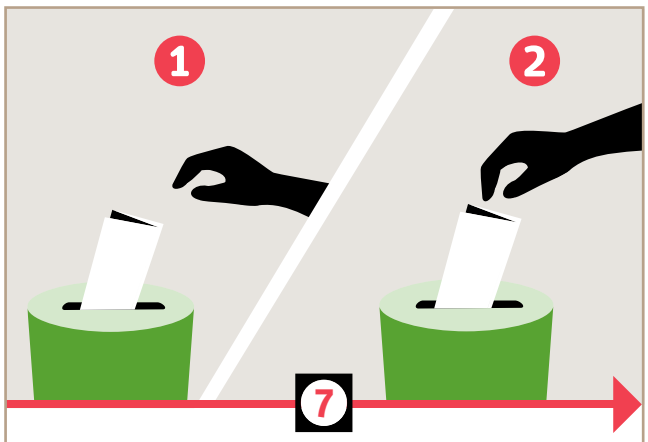

7

DOE JE 2 STEMBILJETTEN IN DE STEMBUSSEN

Vouw de 2 stembiljetten apart op.

Doe het Provinciale Staten-stembiljet in de Provinciale Staten-stembus.

Doe het waterschaps-stembiljet in de waterschaps-stembus.

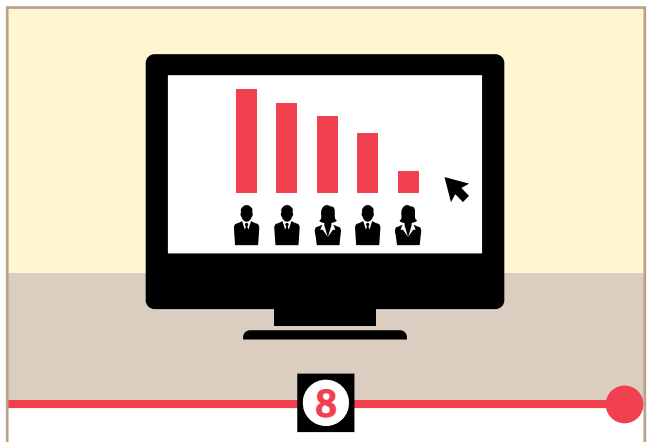

8

JE HEBT GESTEMD!

Na 21:00 uur worden alle stemmen geteld. De uitslag wordt daarna bekend gemaakt.

Je vindt de uitslag op internet, bijvoorbeeld op www.nos.nl.

STEMMEN: WAT MAG WEL EN WAT MAG NIET?

1 HOKJE ROOD KLEUREN

Je stem is geldig als je 1 hokje rood maakt op het stembiljet.
Niet meer. Er mag ook niets op geschreven of getekend worden.
Foutje?
Vraag een nieuw stembiljet aan de mensen van het stembureau.
Dat mag 1 keer.

ALLEEN

Je mag niet samen in een stemhokje staan.
Blinde mensen mogen wel geholpen worden.
Mensen met 2 armen in het gips ook.
Iemand van het stembureau mag hen helpen.

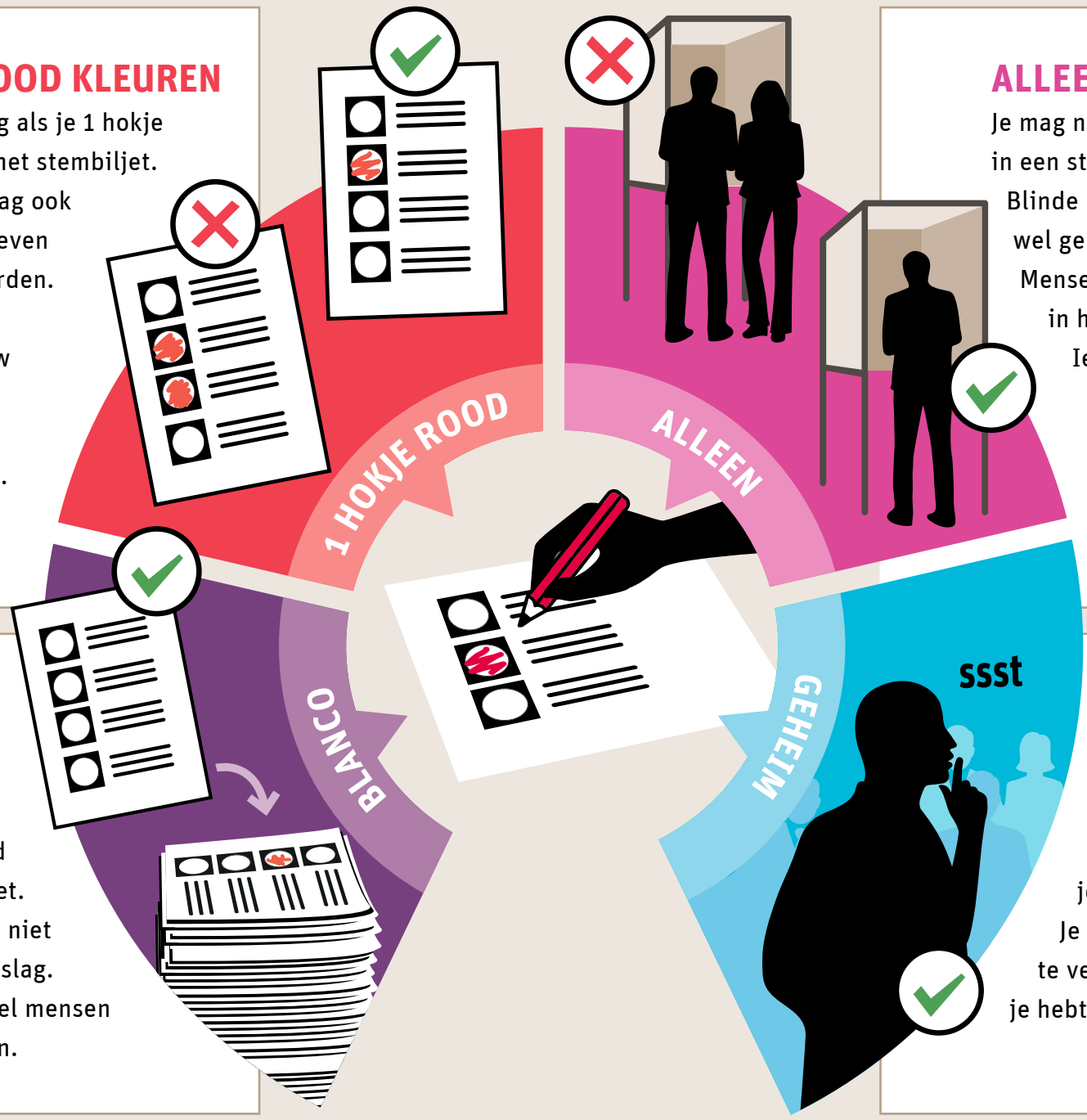

BLANCO

Je mag blanco stemmen.
Dan maak je geen hokje rood op het stembiljet.
Je stem telt dan niet mee voor de uitslag.
Wel voor hoeveel mensen gestemd hebben.

GEHEIM

Je kiest helemaal zelf op welke partij en welke persoon je stemt.
Je hoeft aan niemand te vertellen op wie je hebt gestemd.

STEMPAS KWIJT?

Je kunt een nieuwe stempas aanvragen bij de afdeling Burgerzaken van jouw gemeente.
Dat moet vóór dinsdag 19 maart 2019.

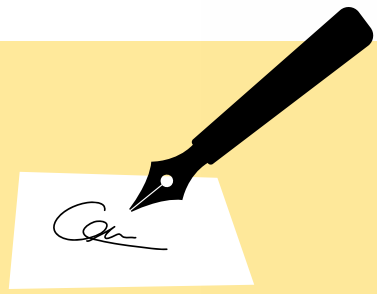

NIET ZELF STEMMEN?

Je mag iemand anders vragen voor jou te stemmen.
Dat heet machtigen. Doe dan 3 dingen:

1. Vul de achterkant van de stempas in.
2. Zet je handtekening op de achterkant van de stempas. Hiermee geef je toestemming om voor jou te stemmen.
3. Geef je stempas én een **kopie** van je paspoort, rijbewijs of identiteitsbewijs aan de persoon die voor jou gaat stemmen.

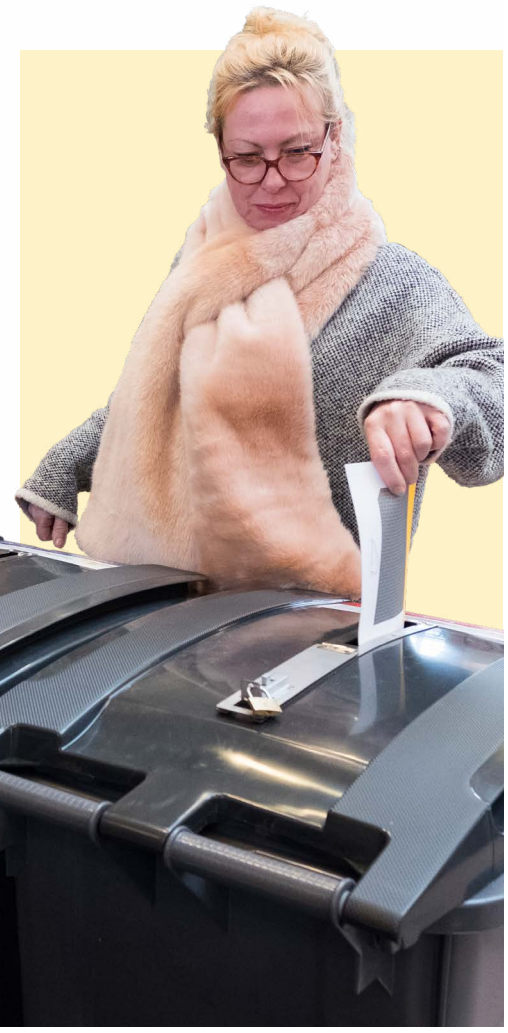

DE EERSTE KAMER

Er is nog een belangrijke reden om te gaan stemmen: de Provinciale Staten kiezen de Eerste Kamer.
Hoe zit dat?

Hoe wordt de Eerste Kamer gekozen?

1 **Inwoners van de provincie stemmen voor de Provinciale Staten op woensdag 20 maart 2019.**

2 **De stemmen worden geteld.**

3 **De verkiezingsuitslag.**

4 **De gekozen Statenleden komen in de Provinciale Staten.**

5 **De leden van de Provinciale Staten stemmen voor de Eerste Kamer op maandag 27 mei 2019.**

6 **Een nieuwe Eerste Kamer.**

Wat doet de Eerste Kamer?

De Tweede Kamer beslist eerst over een nieuwe wet.
Pas als de Eerste Kamer daarna deze nieuwe wet ook goedkeurt, wordt het echt een nieuwe wet.

De Eerste Kamer heeft 75 leden.
Zij vergaderen in Den Haag.

Wij kiezen de Provinciale Staten.

Alle 12 Provinciale Staten van Nederland kiezen de Eerste Kamer.

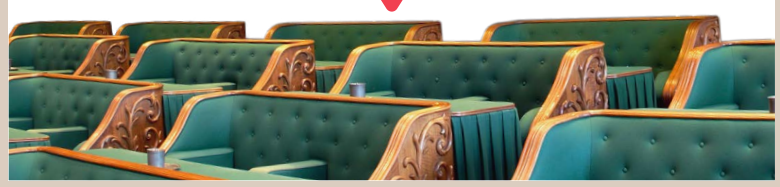

Wij kiezen de Tweede Kamer.

KLAAR OM TE STEMMEN?

1.

Op welke partij ga ik stemmen?

2.

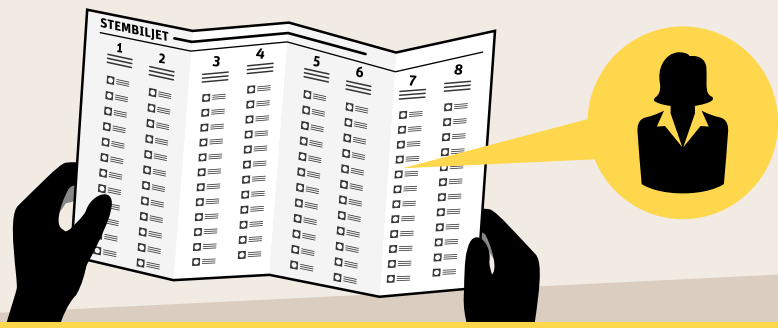

Op welke persoon ga ik stemmen?

3.

Waar is het stembureau?

4.

Twee stempassen bij me

5.

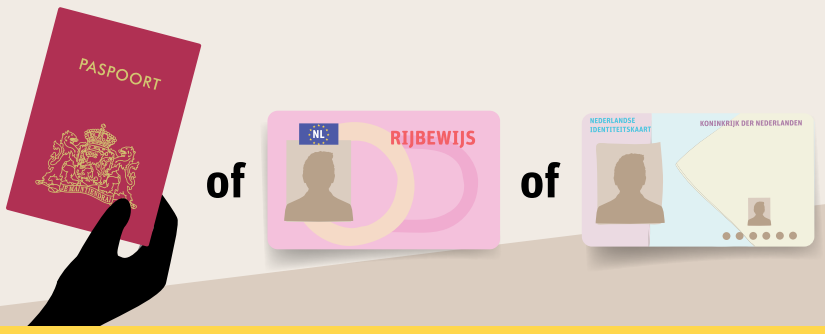

Paspoort, rijbewijs of identiteitsbewijs bij me

KLAAR OM TE STEMMEN!

STICHTING LEZEN & SCHRIJVEN

beter lezen en schrijven
0800 023 44 44
www.lezenenschrijven.nl

STICHTING LEZEN & SCHRIJVEN

Wil je beter leren lezen, schrijven of rekenen? Of makkelijker thuis je administratie doen? Of solliciteren? Of wil je anderen hiermee helpen? Bel dan **0800 – 023 44 44** of kijk op **www.lezenenschrijven.nl**.

ProDemos
Huis voor democratie en rechtsstaat

PRODEMOS

ProDemos is het 'Huis voor democratie en rechtsstaat'. ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen ominvloed uit te oefenen – in de gemeente, het waterschap, de provincie, het land en Europa.

ProDemos maakt ook de StemWijzer. Kijk op **www.stemwijzer.nl** of jouw provincie een StemWijzer heeft.

Samenstelling en tekst: ProDemos, Stichting Lezen en Schrijven en Stichting Makkelijk Lezen **Vormgeving:** Lidewij Spitshuis Ontwerpstudio
Druk: Rodi Rotatiedruk **In samenwerking met:** Stichting Lezen en Schrijven en Stichting Makkelijk Lezen
ProDemos – Huis voor democratie en rechtsstaat | Hofweg 1H, 2511 AA Den Haag | 070 7570200 | info@prodemos.nl | www.prodemos.nl